

Seveda smatramo za neizogiben pogoj dobrega uspeha takih predavanj, da smejo slovenski dijaki iz dotičnih predmetov delati vsekako tudi izpite v slovenskem jeziku, ker bi bilo krivično, siliti slovensko dijaštvo k dvakratnemu študiju istega predmeta.

Ker slovensko dijaštvo meni, da se vlada res hoče oprijeti nemudoma vseh potrebnih priprav za ustanovitev slovenske univerze, obrača se torej do nje s prošnjo, naj v smislu svojih javno izraženih principov na navedeni način slovenskemu dijaštvu nemudoma omogoči študije v njih materinem jeziku ter z vzgojitvijo učnih sil uspešno pripravlja tla za brzo ustanovitev slovenske univerze.

Slovensko dijaštvo upa vse to tem bolj, ker vlada pri drugih narodih, ki do zdaj še nimajo samostojnih univerz, pri Italijanih in Malorusih, na isti način pripravlja ustanovitev samostojnih vseučilišč, ker omogočuje Italijanom na inomoški in graški, Malorusom pa na Lvovski univerzi akademični študij in polaganje izpitov v materinem jeziku.

Gradec, dne 11. grudna 1901.

Politični pregled.

Notranji položaj je še vedno nepojasnen in je čitati vsak dan nebroj raznovrstnih ugibanj „kaj se zgodi.“ V obče se strinjajo vse sodbje v tem, da postane državni prevrat od zgoraj neizogiben, da pride do premembe ustave, ako se mej Čehi in mej Nemci ne doseže porazumljenje. Značilno je, da se razen Nemcev nobena stranka ne vnema za ohranitev sedanje ustave in da vse z veliko ravnodušnostjo pričakujejo prevrata, dobro vedoč, da mora ta, naj se izvrši že kakorkoli, biti na škodo samo nemški hegemoniji v državi.

Državni zbor. — Poslanska zbornica je v sredo končala svoje predbožično zasedanje. V zadnjem tednu je dokončala razpravo o kmetijskih zadrugah, za katere so se konservativne stranke zelo vnemale, od katerih pa kmetijski stan ne bo imel niti sence tistih koristi, ki se mu obetajo. Kar se tiče naših domačih razmer je treba konstatirati, da upajo konservativci, da bodo svojo posebno organizacijo obesili na novo zadrugo, kar pa se pač ne posreči, kajti v državnem zboru odobreni zakon je samo okvir, ki ga imajo popolniti deželni zbori. V kranjskem deželnem zboru še dolgo ne bo dobiti večine, ki bi hotela privoliti v tako uredbo kmetijskih zadrug, kakršno žele konservativci.

Avstrija in Nemčija. — Velike protipruske demonstracije, ki so se povodom vrešenske afere primerile na Gališkem, so v Berlinu provzročile veliko nervoznosti. Oficijelno in oficijozno se sicer zatrjuje, da je razmerje mej Avstrijo in Nemčijo slej kakor prej popolnoma neskaljeno, ali da temu ni tako, se vidi iz prav bridkih pritožb, da Avstrija noče dati Nemčiji tako sijajnega zadoščenja, kakor ga je dala Rusija zaradi enakih demonstracij v Varšavi. V Berlinu so pač „verschunpft“ in radi tega so tudi ruskega prestolonaslednika pri njegovem prihodu te dni veliko sijajnejše sprejeli, kakor avstrijskega prestolonaslednika, ko je prišel v Berlin, toda iz tega še nikakor ne gre sklepati, da je trozveza v kakoršni koli nevarnosti.

Bolgarska. — Mej bolgarsko vlado in neko pariško banko sklenjena pogodba glede najetja velikega posojila, s katerim se naj sanirajo bolgarske državne finance, je naletela v narodnem sobranju na odločnejši odpor. Bilo je očitno, da sobranje te pogodbe ne odobri. Zdaj je dotična pariška banka

odstopila od rečene pogodbe, vsled česar je ministrstvo Karavelov odstopilo. S tem je itak jako težka notranjepolitična kriza v Bolgarski še poostrena.

Vojna v južni Afriki. — Zadnji čas se razširjajo iz krogov, ki so Burom prijazni in ki so v tesni dotiki z burskimi zastopniki v Bruselju, zanimiva vest, da je prezident Krüger stopil v nekako zvezo z angleško vlado ter da se ž njo pogaja zaradi miru. Vojna se mej tem seveda nadaljuje in sicer z menjajočo se srečo: danes poročajo Buri, da so Angleže kje naklestili, jutri poročajo takisto Angleži. Kakor znano, bi Angleži kaj radi sklenili mir, če bi se Buri zadovoljili z omejeno avtonomijo njih republiko, s tako, vsled katere bi imela Angleška vrhovno nadzorstvo in gospodstvo nad republikama. Prezident Krüger je že opetovano izjavil, da Buri take avtonomije na noben način ne sprejmejo. Tega načela se drži Krüger tudi sedaj. Pripravljen je neki skleniti mir, če se prizna obema republikama popolna nezavisnost, nasprotno pa je tudi pripravljen odstopiti Angležem ravno tiste okraje, v katerih se koplje zlato, radi katerih se je torej začela vsa vojna.

Nekoliko praktičnih trgovskih črtic.

(Konec.)

Vsakdanji so tudi slučaji o pokvarjenem ali poškodovanem blagu mej transportom. Trгоvec pošlje navadno na železnico hlapca po blago, ta naloži na postaji blago, kakoršno se mu dá, domov prispelo pa se konstatira, da je pokvarjeno ali dožene se pogosto, da manjka enega ali drugzega blaga. — Kaj stori navadno naš trgovec v takem slučaju?

Največkrat obrne se samo do veletržca in se mu pritožuje, ga krivi in ta naj bi mu povrnil vse, — ali pa grozi, da si bode škodo pri plačanju računa odtegnil. Druga večina pa trpi molče škodo, ker si ne zna pomagati in ne ve, da ima pravico vso škodo pred prevzetjem na postaji konstatovati in da je za pošiljatev mej transportom odgovorna železnica. Izvzeti so slučaji, konstatovani pri elementarnih vremenskih neizgodah (vis major). Za blago v steklenicah itd., katero je po zimi zmrznilo in trpelo, ter se je konstatovalo, da se ni po predpisanem naročilu zadosti omotalo in opremilo, povrnilo ima pošiljatelj sam škodo, ker transportne tvrdke se pri raznih vremenskih neizgodah, mrazu, vročini, že naprej zavarujejo in znajo dobro odklanjati vsako odgovornost in jamstvo mej transportom. Le težko se dobi radi nepravilnega odpravljanja kakšno odškodnino, ker imajo v svojo obrambo radi velike prakse preveč izhodov in izgovorov.

Veliko poškodb dogodi se mej transportom, zato pa so poleg železniške garancije vsi večji komisijonarji in spediterji proti vsem slučajem neizgod blaga mej potom v svojo in prejemnikovo korist še posebej zavarovani in povzamejo zato odpadlo premijo.

Za poškodovano blago v skladiščih in proti ognju odgovoren je spediter, za druge eventuelne poškodbe mej vožnjo s kolesom (vozom) pa jamči dotični voznik sam.